

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2017 r.

Poz. 1553

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 20 lipca 2017 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o usługach turystycznych

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 187), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. poz. 1334),
  - 2) ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60)
- oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 19 lipca 2017 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 3 i art. 5–7 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. poz. 1334), które stanowią:

„Art. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 8 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 8 ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”

„Art. 5. 1. Do umów o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych oraz umów w zakresie pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do zapewnienia:

- 1) pokrycia kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej do miejsca wyjazdu lub planowanego powrotu z imprezy turystycznej, w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, wbrew obowiązкови, nie zapewnia tego powrotu,
- 2) zwrotu wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, w wypadku gdy z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu, impreza turystyczna nie została lub nie zostanie zrealizowana,
- 3) zwrotu części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, odpowiadającą części imprezy turystycznej, która nie została lub nie zostanie zrealizowana z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu

– w przypadku pośrednika turystycznego lub organizatora turystyki, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zawarł umowę o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych lub

umowę w zakresie pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, a po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy złożył oświadczenie o niewypłacalności, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny uwzględnia w wykazie umów, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, także umowy zawarte i niezrealizowane do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 1, pkt 2 lit. d w zakresie ust. 3e pkt 1 i ust. 3f, pkt 2 lit. e i f, pkt 4 lit. a tiret drugie i lit. c, pkt 7 w zakresie art. 10c–10e oraz art. 2–5, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) art. 369 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), który stanowi:

„Art. 369. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 1, art. 116–219, art. 314, art. 326–336, art. 347, art. 348, art. 358 i art. 359, które wchodzi w życie po upływie 3 dni od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 4 pkt 9, 12, 14 lit. a, art. 15 pkt 26, pkt 29 lit. a w zakresie art. 22 ust. 1 pkt 3a, pkt 48, 49, pkt 54 w zakresie art. 36a ust. 14 i pkt 114 w zakresie art. 71d, art. 66 pkt 1, art. 80, art. 111 pkt 2, art. 113 pkt 2, art. 115, art. 220–223, art. 225–313, art. 315–325, art. 349–357 i art. 360–368, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 15 pkt 118 lit. f i h oraz pkt 123 lit. m, które wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2017 r.;
- 4) art. 15 pkt 31, pkt 32 w zakresie art. 22ac ust. 1, art. 22ae ust. 2, art. 22ak ust. 1 i art. 85b ust. 2 i 5, pkt 33–43, pkt 44 w zakresie art. 22ar i art. 22at ust. 1 pkt 1, pkt 46, 47 i 120, art. 105 i art. 337–346, które wchodzi w życie z dniem 15 lutego 2017 r.;
- 5) art. 4 pkt 5, 10 i 11, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2017 r.;
- 6) art. 224, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2017 r.;
- 7) art. 66 pkt 3, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 20 lipca 2017 r. (poz. 1553)

USTAWA

z dnia 29 sierpnia 1997 r.

o usługach turystycznych¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.²⁾ Ustawa określa:

- 1) warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także granicą, jeżeli umowy z klientami o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zasady funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego.

Art. 1a. (uchylony)

Art. 2. Zawieranie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w imieniu przedsiębiorcy zagranicznego nieposiadającego siedziby na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej umów z klientami o organizowanie imprez turystycznych jest dopuszczalne, jeżeli przedsiębiorca ten prowadzi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą w formie oddziału, na warunkach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819).

Art. 2a. Zadania marszałka województwa, o których mowa w ustawie, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Art. 2b. Minister właściwy do spraw turystyki jest organem wyższego stopnia w stosunku do marszałka województwa w sprawach, o których mowa w art. 9 ust. 3, w art. 24 ust. 1, w art. 28 ust. 1, w art. 39a ust. 3, w art. 42 ust. 1, oraz od decyzji marszałka województwa o odmowie wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 1.

Art. 3. Przez użyte w ustawie określenia należy rozumieć:

- 1) usługi turystyczne – usługi przewodnickie, usługi hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom lub odwiedzającym;
- 2) impreza turystyczna – co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu;
- 3) wycieczka – rodzaj imprezy turystycznej, której program obejmuje zmianę miejsca pobytu jej uczestników;
- 4) organizowanie imprez turystycznych – przygotowywanie lub oferowanie, a także realizacja imprez turystycznych;
- 5) organizator turystyki – przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną;
- 6) pośrednik turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na wykonywaniu, na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych;
- 7) agent turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki posiadających zezwolenia w kraju lub na rzecz innych usługodawców posiadających siedzibę w kraju;

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz. Urz. WE L 158 z 23.06.1990).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. poz. 1334), która weszła w życie z dniem 26 listopada 2016 r.; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

- 7a) przewodnik turystyczny – osobę zawodowo oprowadzającą turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach, udzielającą o nich fachowej informacji oraz sprawującą nad turystami lub odwiedzającymi opiekę w zakresie wynikającym z umowy;
- 7b) pilot wycieczek – osobę towarzyszącą, w imieniu organizatora turystyki, uczestnikom imprezy turystycznej, sprawującą opiekę nad nimi i czuwającą nad sposobem wykonania na ich rzecz usług oraz przekazującą podstawowe informacje, dotyczące odwiedzanego kraju i miejsca;
- 8) usługi hotelarskie – krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych;
- 9) turysta – osobę, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu na okres nieprzekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej przez jedną noc;
- 10) odwiedzający – osobę, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości oraz niekorzystającą z noclegu;
- 11) klient – osobę, która zamierza zawrzeć lub zawarła umowę o świadczenie usług turystycznych na swoją rzecz lub na rzecz innej osoby, a zawarcie tej umowy nie stanowi przedmiotu jej działalności gospodarczej, jak i osobę, na rzecz której umowa została zawarta, a także osobę, której przekazano prawo do korzystania z usług turystycznych objętych uprzednio zawartą umową;
- 12) (uchylony)
- 13) (uchylony)
- 14) przedsiębiorca – przedsiębiorcę i przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.
- 15) (uchylony)

Rozdział 2

Organizatorzy turystyki, pośrednicy i agenci turystyczni

Art. 4. 1. Działalność gospodarcza w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Działalnością regulowaną, o której mowa w ust. 1, nie jest działalność gospodarcza agentów turystycznych, polegająca na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki posiadających wpis do rejestru, lub na rzecz innych usługodawców posiadających siedzibę w kraju.

Art. 5. 1. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest obowiązany spełniać następujące warunki:

- 1) (uchylony)
- 2)³⁾ zapewnić klientom na wypadek swojej niewypłacalności: pokrycie kosztów powrotu z imprezy turystycznej do miejsca wyjazdu lub planowanego powrotu z imprezy turystycznej, obejmujących w szczególności koszty transportu, zakwaterowania, transferów, w tym także koszty poniesione przez klientów, w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, wbrew obowiązkowi, nie zapewnia tego powrotu, a także zapewnić klientom zwrot wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, w wypadku gdy z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu, impreza turystyczna nie została lub nie zostanie zrealizowana, a także zapewnić klientom zwrot części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną odpowiadającą części imprezy turystycznej, która nie została lub nie zostanie zrealizowana z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu, przez:
  - a) zawarcie umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej lub

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- b) zawarcie umowy ubezpieczenia na rzecz klientów, lub
  - c) przyjmowanie wpłat klientów wyłącznie na rachunek powierniczy, jeżeli wykonuje usługi turystyczne wyłącznie na terenie kraju i złoży właściwemu marszałkowi województwa oświadczenie o przyjmowaniu wpłat na rachunek powierniczy, oraz
  - d) dokonywanie terminowych wpłat składki w należnej wysokości do Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w rozdziale 2a;
- 3) składać marszałkowi województwa oryginały lub potwierdzone przez podmioty, które je podpisały, odpisy kolejnych umów, o których mowa w pkt 2, nie później niż 14 dni przed upływem terminu obowiązywania umowy poprzedniej; przedsiębiorcy zaprzestający działalności gospodarczej są zwolnieni z tego obowiązku, jeżeli zawiadomią marszałka województwa o zaprzestaniu działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego;
- 4)⁴⁾ prowadzić wykaz zawartych:
- a) umów o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych,
  - b) umów w zakresie pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych – zwany dalej „wykazem umów”;
- 5)⁴⁾ składać terminowo do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego deklarację, zawierającą wyliczenie wysokości należnej składki do Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w rozdziale 2a, liczbę i rodzaj zawartych umów o świadczenie usług turystycznych oraz liczbę klientów objętych umowami zawartymi w danym miesiącu, informacje o zabezpieczeniach finansowych, o których mowa w pkt 2 lit. a–c, oraz o podmiotach ich udzielających, do których mogą być składane roszczenia w okresie, za jaki jest składana deklaracja, a także informację na temat liczby klientów, w przypadku których składka została już wniesiona do Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, a impreza turystyczna została odwołana przez organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług była uzależniona od liczby zgłoszeń, a także w przypadku rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez klienta.

1a.⁵⁾ W wypadku przedsiębiorcy zagranicznego posiadającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej za spełnienie warunków prowadzenia działalności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 4 i 5, uznaje się posiadanie zabezpieczenia finansowego w formie, która jest uznawana w państwie, w którym przedsiębiorca posiada siedzibę.

1b. W wypadku gdy równoważność zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w ust. 1a, jest niższa niż minimalna wysokość zabezpieczenia wymaganego od przedsiębiorcy posiadającego siedzibę lub oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 10, przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1a, przedstawia dodatkową gwarancję bankową lub ubezpieczeniową wyrównującą wysokość posiadanego zabezpieczenia finansowego do minimalnej wysokości zabezpieczenia, wymaganego od przedsiębiorcy posiadającego siedzibę lub oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Przedsiębiorca będący organizatorem turystyki lub pośrednikiem turystycznym, który w ramach wykonywanej działalności jednocześnie działa jako agent turystyczny, jest obowiązany:

- 1) wykonywać działalność tylko na rzecz organizatorów turystyki wpisanych do rejestru;
- 2) w umowie zawieranej z klientem wskazywać jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje;
- 3) działać na podstawie ważnej umowy agencyjnej.

3.⁶⁾ Obowiązki, o których mowa w ust. 1–2, dotyczą całego okresu wykonywania działalności.

3a.⁷⁾ Wykaz umów zawiera następujące dane:

- 1) numer rezerwacji;
- 2) termin zawarcia umowy;
- 3) termin imprezy turystycznej;

⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 4) liczbę osób objętych umową;
- 5) cenę usług objętych umową;
- 6) miejsce wykonania umowy;
- 7) rodzaj środka transportu;
- 8) terminy i wysokość faktycznie dokonanych przedpłat;
- 9) termin i wysokość zwrotu wpłat klientowi w przypadku rozwiązania umowy.

3b.⁷⁾ Wykaz umów może być prowadzony w postaci elektronicznej.

3c.⁷⁾ Marszałek województwa i minister właściwy do spraw turystyki, w trybie kontroli, mają prawo dostępu do danych zawartych w wykazie umów.

3d.⁷⁾ Na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego udostępnia się dane zawarte w wykazie umów, bez wskazywania danych identyfikujących klientów. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest uprawniony do przetwarzania danych zawartych w wykazie umów, w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w rozdziale 2a.

3e.⁷⁾ W przypadku niewypłacalności organizator turystyki lub pośrednik turystyczny przekazuje właściwemu marszałkowi województwa:

- 1)⁸⁾ oświadczenie następującej treści: „Oświadczam, że z powodu niewypłacalności nie jestem w stanie wywiązać się z umów o świadczenie usług turystycznych zawartych z klientami w okresie od dnia ... do dnia ... oraz zapewnić pokrycia kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej i zapewnić klientom zwrotu wpłat lub ich części wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną stosownie do przepisu art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.”;
- 2) wykaz umów ograniczony do umów, które nie zostały lub nie zostaną zrealizowane; do wykazu umów dołącza się informację zawierającą imiona i nazwiska oraz numery telefonów kontaktowych osób objętych umową.

3f.⁹⁾ W przypadku braku możliwości uzyskania oświadczenia, o którym mowa w ust. 3e pkt 1, marszałek województwa wydaje dyspozycję wypłaty środków z zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, b i d, bez uzyskania tego oświadczenia, jeżeli okoliczności w oczywisty sposób wskazują, że organizator turystyki lub pośrednik turystyczny nie jest w stanie wywiązać się z umów o świadczenie usług turystycznych zawartych z klientami oraz zapewnić pokrycia kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej i zapewnić klientom zwrotu wpłat lub ich części wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, która nie została lub nie zostanie zrealizowana.

3g.⁷⁾ Dokumenty, o których mowa w ust. 3e, marszałek województwa niezwłocznie przekazuje podmiotowi udzielającemu zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b.

4. Treść gwarancji lub umowy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje upoważnienie dla marszałka województwa lub wskazanej przez niego jednostki do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klienta do kraju.

5.¹⁰⁾ Marszałek województwa jest uprawniony do występowania na rzecz klientów w sprawach wypłaty środków z tytułu umowy gwarancji bankowej, umowy gwarancji ubezpieczeniowej lub umowy ubezpieczenia, na zasadach określonych w treści tych umów, a także w sprawach wypłaty środków z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w rozdziale 2a.

5a. W przypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego marszałek województwa lub wskazana przez niego jednostka upoważniona do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klientów do kraju, o której mowa w ust. 4, prowadzi działania związane z organizacją powrotu klientów z imprezy turystycznej do miejsca wyjazdu lub planowanego powrotu z imprezy turystycznej, jeżeli organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, wbrew obowiązкови, nie zapewnia tego powrotu.

5b.¹¹⁾ Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, po otrzymaniu każdorazowej dyspozycji marszałka województwa lub wskazanej przez niego jednostki upoważnionej do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej, o której mowa w ust. 4, bezwarunkowo,

⁸⁾ Wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. e ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

¹¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. f ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania dyspozycji, przekazuje wnioskowaną zaliczkę na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej. Marszałek województwa przedstawia podmiotowi udzielającemu zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, pisemne rozliczenie otrzymanej zaliczki w terminie 60 dni od dnia otrzymania wypłaty pod rygorem obowiązku zwrotu zaliczki.

5c.¹¹⁾ Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, lub właściwy marszałek województwa, po uprzednich uzgodnieniach między nimi w każdym przypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego, przyjmuje zgłoszenia od klientów organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, którzy nie otrzymali zwrotu wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną, w wypadku gdy:

- 1) impreza turystyczna nie została lub nie zostanie zrealizowana,
- 2) zwrotu części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną odpowiadającą części imprezy turystycznej, która nie została lub nie zostanie zrealizowana

– z przyczyn dotyczących organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego oraz osób, które działają w ich imieniu.

5d.¹¹⁾ Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 5c, zawiera imiona i nazwiska oraz adresy do korespondencji wszystkich klientów poszkodowanych w wyniku niewykonania lub niewykonania w części zobowiązań wynikających z umowy. Do zgłoszenia dołącza się:

- 1) kopię umowy o świadczenie usług turystycznych, stanowiących imprezę turystyczną, zawartej między klientem a organizatorem turystyki lub pośrednikiem turystycznym;
- 2) kopię dowodu wpłaty na rzecz organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego należności za usługi turystyczne, stanowiące imprezę turystyczną określoną w umowie;
- 3) oświadczenie klienta organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego stwierdzające niewykonanie przez organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego zobowiązań umownych o określonej wartości;
- 4) oświadczenie klienta organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego zawierające wskazanie rachunku bankowego, na który ma nastąpić wypłata środków z zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, b lub d, albo wskazanie innego sposobu wypłaty z tego zabezpieczenia.

5e.¹¹⁾ W przypadku gdy zgłoszenia, o których mowa w ust. 5c, przyjmuje marszałek województwa, przekazuje on niezwłocznie zgłoszenia podmiotowi, który udzielił organizatorowi turystyki lub pośrednikowi turystycznemu zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, w celu wyliczenia należnych klientom kwot zwrotu wniesionych przez nich wpłat, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

5f.¹¹⁾ Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania zgłoszenia klienta, dokonuje jego weryfikacji pod względem zgodności z wymaganiami określonymi w ust. 5d oraz ze stanem faktycznym i przekazuje właściwemu marszałkowi województwa informację o szczegółowych wyliczeniach kwoty należnej klientowi albo informację o nieuwzględnieniu danego zgłoszenia w całości lub w części wraz ze wskazaniem przyczyny. W przypadku konieczności przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego termin przekazania informacji marszałkowi województwa ulega przedłużeniu, nie dłużej jednak niż do 90 dni od dnia otrzymania zgłoszenia klienta.

5g.¹¹⁾ Po otrzymaniu dokonanego przez podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, szczegółowego wyliczenia kwot należnych poszkodowanym klientom marszałek województwa wydaje dyspozycję wypłaty środków, a podmiot udzielający zabezpieczenia finansowego dokonuje wypłat należnych kwot bezpośrednio poszkodowanym klientom, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia otrzymania dyspozycji.

5h.¹¹⁾ W przypadku gdy zabezpieczenia finansowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, okażą się niewystarczające na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej, podmiot udzielający tych zabezpieczeń niezwłocznie informuje o tym fakcie właściwego marszałka województwa oraz Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny.

5i.¹¹⁾ Marszałek województwa lub wskazana przez niego jednostka upoważniona do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej, o której mowa w ust. 4, występuje do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego o wypłatę środków z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, w przypadku gdy zabezpieczenia finansowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, okażą się niewystarczające na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

5j.¹¹⁾ Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny niezwłocznie wypłaca marszałkowi województwa lub wskazanej przez niego jednostce upoważnionej do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej, o której mowa w ust. 4, środki z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o których mowa w ust. 5i, w zakresie niezbędnym do realizacji zadania określonego w ust. 5a. Marszałek województwa przedstawia Ubezpieczenio-

wemu Funduszowi Gwarancyjnemu pisemne rozliczenie środków z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego w terminie 60 dni od dnia otrzymania wypłaty pod rygorem obowiązku zwrotu środków.

5k.¹¹⁾ W przypadku gdy zabezpieczenia finansowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, okażą się niewystarczające na dokonanie klientom zwrotu wpłat, o których mowa w ust. 1 pkt 2, podmiot udzielający tych zabezpieczeń, niezwłocznie po dokonaniu weryfikacji zgłoszeń klientów, przekazuje właściwemu marszałkowi województwa zgłoszenia zebrane od klientów, którzy nie otrzymali całości zwrotu wpłat, wraz z informacją dotyczącą wysokości wypłaconych tym klientom kwot z zabezpieczeń finansowych oraz z wyliczeniem kwot, których zabrakło na zwrot wpłat w stosunku do każdego klienta. Podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, przekazuje informacje o tych zgłoszeniach do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

5l.¹¹⁾ Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, niezwłocznie po otrzymaniu dyspozycji właściwego marszałka województwa lub wskazanej przez niego jednostki, wypłaca należne klientom środki zgodnie z otrzymaną dyspozycją, o czym informuje właściwego marszałka województwa oraz podmiot udzielający zabezpieczeń finansowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a lub b.

5m.¹¹⁾ W przypadku gdy zabezpieczenie finansowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. c, okaże się niewystarczające na pokrycie kosztów powrotu klientów z imprezy turystycznej lub na dokonanie klientom zwrotu wpłat, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, klient niezwłocznie informuje o tym właściwego marszałka województwa. Do wypłaty środków stosuje się odpowiednio ust. 5i, 5k i 5l.

6. Minister właściwy do spraw turystyki określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy umowy gwarancji bankowej, umowy gwarancji ubezpieczeniowej oraz umowy ubezpieczenia na rzecz klienta, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a i b, kierując się potrzebą uwzględnienia wszystkich niezbędnych elementów umowy.

Art. 6. (uchylony)

Art. 7. 1. Organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy, a w wypadku przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, organem właściwym do prowadzenia rejestru jest marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę oddziału.

2. W wypadku przedsiębiorcy posiadającego siedzibę i prowadzącego działalność organizatora turystyki na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, który nie utworzył oddziału na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a zamierza organizować imprezy turystyczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, organem właściwym do prowadzenia rejestru jest wybrany przez niego marszałek województwa.

3. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek przedsiębiorcy, zawierający następujące dane:

- 1) firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres, a w przypadku gdy przedsiębiorca jest osobą fizyczną – adres zamieszkania;
- 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 3) określenie przedmiotu działalności;
- 4) określenie zasięgu terytorialnego wykonywanej działalności (obszar kraju, kraje europejskie lub kraje pozaeuropejskie);
- 5) wskazanie głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów;
- 6) imiona i nazwiska osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy oraz działalnością jego oddziałów.

4. Do wniosku przedsiębiorca dołącza oryginał umowy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, oraz oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.”.

5. Oświadczenie powinno również zawierać:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres;

- 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

5a. Przedsiębiorca zamierzający wykonywać usługi wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a wszelkie wpłaty klientów tytułem wynagrodzenia za wykonane usługi przyjmować na rachunek powierniczy, składa, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. c, oświadczenie następującej treści: „Oświadczam, że imprezy turystyczne będę świadczył wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a wszelkie wpłaty klientów tytułem wynagrodzenia za wykonane usługi będę przyjmował wyłącznie na rachunek powierniczy.”.

5b. W wypadku gdy dokumenty zabezpieczenia finansowego, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 1a i 1b, są sformułowane w języku obcym, dołącza się do wniosku także ich tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego. Ten sam obowiązek dotyczy przedkładania kolejnych dokumentów zabezpieczenia finansowego.

6. Wpis do rejestru obejmuje dane, określone w ust. 3, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby.

7. Rejestr jest jawny.

8. Rejestr może być prowadzony w systemie informatycznym.

9. Minister właściwy do spraw turystyki określi wzór wniosku o wykreślenie z rejestru, w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 570).

Art. 7a. 1. W przypadku zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, przez organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego na okres krótszy niż 24 miesiące, przedsiębiorca może przedłużyć ten okres łącznie do 24 miesięcy.

2. O zawieszeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego, przedłużeniu zawieszenia lub wznowieniu jej wykonywania przedsiębiorca jest obowiązany zawiadomić organ prowadzący rejestr w terminie 7 dni od dnia zawieszenia, przedłużenia zawieszenia lub wznowienia wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

2a. Minister właściwy do spraw turystyki określi wzór zawiadomienia o zawieszeniu wykonywania oraz wzór zawiadomienia o przedłużeniu zawieszenia wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego, w formie dokumentów elektronicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

3. Zawieszenie przez przedsiębiorcę wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego nie zwalnia przedsiębiorcy z obowiązku wywiązania się z umów zawartych z klientami w okresie przed zawieszeniem działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

4.¹²⁾ Obowiązki, o których mowa w art. 5 ust. 1–1b, nie mają zastosowania do przedsiębiorcy w okresie zawieszenia przez niego wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

5. W wypadku niepowiadomienia przez przedsiębiorcę o wznowieniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego, po upływie okresu zawieszenia organ prowadzący rejestr z urzędu wykreśla, w drodze decyzji, przedsiębiorcę z rejestru.

Art. 8. 1. Marszałek województwa przesyła ministrowi właściwemu do spraw turystyki kopie:

- 1) zaświadczeń o wpisie do rejestru;
- 2) dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 1a i 1b;
- 3) decyzji o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru lub o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru wydawanych z urzędu;
- 3a)¹³⁾ decyzji o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru oraz o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru wydawanych na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego;
- 4) decyzji o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru wydawanych na wniosek przedsiębiorcy;

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹³⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

- 5) decyzji o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego bez wymaganego wpisu do rejestru;
- 6) zawiadomień o wszczęciu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 7) decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru;
- 8) zawiadomień o zawieszeniu, przedłużeniu zawieszenia lub wznowieniu przez przedsiębiorcę wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego;
- 9)¹⁴⁾ oświadczeń o niewypłacalności przedsiębiorcy, o których mowa w art. 5 ust. 3e pkt 1, lub dyspozycji marszałka województwa, o których mowa w art. 5 ust. 3f.

2. Minister właściwy do spraw turystyki, na podstawie kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1, prowadzi Centralną Ewidencję Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych, zwaną dalej „Ewidencją”.

3. Wpisu do Ewidencji, o której mowa w ust. 2, dokonuje się z urzędu, na podstawie kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1.

4. W ramach Ewidencji prowadzi się także wykazy przedsiębiorców:

- 1)¹⁵⁾ wykreślonych z rejestru z urzędu lub na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i objętych zakazem wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru;
- 2) którzy wykonywali działalność bez wymaganego wpisu do rejestru;
- 3) wobec których wszczęto postępowanie w sprawie wykreślenia z rejestru.

5. Podstawą umieszczenia w wykazie, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, jest ostateczna decyzja marszałka województwa o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności gospodarczej objętej wpisem do rejestru.

6. Podstawą umieszczenia w wykazie, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, jest ostateczna decyzja marszałka województwa o stwierdzeniu wykonywania działalności bez wymaganego wpisu do rejestru lub w wypadku decyzji, której marszałek województwa nadał rygor natychmiastowej wykonalności – taka decyzja.

7. Podstawą umieszczenia w wykazie, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, jest zawiadomienie pisemne lub w formie elektronicznej o wszczęciu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru.

7a. W wykazach, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, wskazuje się termin obowiązywania zakazu wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

7b. Z wykazów, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 2, wykreśla się przedsiębiorcę po upływie terminu, o którym mowa w ust. 7a.

7c. Z wykazu, o którym mowa w ust. 4 pkt 3, wykreśla się przedsiębiorcę z dniem, w którym decyzja o wykreśleniu z rejestru i zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru albo decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia z rejestru stały się ostateczne.

7d.¹⁶⁾ Każdy może żądać udzielenia informacji objętych wpisem do Ewidencji przez złożenie zapytania w dowolnej formie w odniesieniu do konkretnych przedsiębiorców.

7e.¹⁶⁾ Marszałek województwa ma prawo dostępu do informacji zawartych w Ewidencji, niezależnie od miejsca siedziby przedsiębiorcy, a w przypadku gdy przedsiębiorca jest osobą fizyczną – miejsca jego zamieszkania.

7f.¹⁶⁾ Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny posiada dostęp do danych zawartych w Ewidencji i jest uprawniony do ich przetwarzania w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w rozdziale 2a.

7g.¹⁶⁾ Na wniosek jednostek turystycznego samorządu gospodarczego oraz organizacji zajmujących się ochroną praw konsumenta udostępnia się informacje zbiorcze zawarte w Ewidencji.

7h.¹⁶⁾ Dla celów naukowo-badawczych udostępnia się informacje zbiorcze zawarte w Ewidencji, bez wskazywania danych identyfikujących przedsiębiorców.

¹⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

¹⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 2; wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

8. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa organizację, szczegółowy sposób prowadzenia Ewidencji oraz tryb udzielania informacji o danych objętych wpisem, uwzględniając w szczególności dokumenty i dane, na podstawie których dokonuje się wpisu do Ewidencji.

9. Marszałek województwa udziela informacji o danych zawartych w rejestrze na zasadach ustalonych dla Ewidencji.

Art. 9. 1. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, w zakresie:

- 1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 7 ust. 4;
- 2) zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru;
- 3) przestrzegania warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych ustawą;
- 4) zgodności wykonywanej działalności gospodarczej z zawartymi umowami agencyjnymi;
- 5) przestrzegania przez przedsiębiorców, dających zlecenie agentom, warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych ustawą.

1a. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, prowadzonej przez przedsiębiorców i inne osoby niezgłoszone do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 1, w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy prowadzona działalność jest działalnością regulowaną.

1b. Minister właściwy do spraw turystyki oraz marszałek województwa są upoważnieni do kontroli działalności agentów turystycznych i innych osób, zawierających z klientami umowy o imprezy turystyczne w imieniu organizatorów turystyki, w zakresie spełnienia przy zawieraniu tych umów obowiązków określonych ustawą.

1c. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli zgodności działalności prowadzonej przez organizatorów turystyki lub pośredników turystycznych z art. 7, art. 8 ust. 2 i 5, art. 9 ust. 3 i 4 oraz art. 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1177/2010”.

1d. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli zgodności działalności prowadzonej przez organizatorów turystyki lub pośredników turystycznych z art. 9, art. 10 ust. 2–5, art. 14 ust. 3 i 4 oraz art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczącego praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz. Urz. UE L 55 z 28.02.2011, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 181/2011”.

2. W razie stwierdzenia przez ministra właściwego do spraw turystyki w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 1, uchybień w sposobie wykonywania działalności gospodarczej, występuje on do właściwego marszałka województwa o podjęcie stosownych działań.

3. Marszałek województwa wydaje:

- 1) z urzędu decyzje o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru oraz o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat – w wypadkach, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej;
- 1a)¹⁷⁾ na wniosek Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego decyzje o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru oraz o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat – w wypadku rażącego naruszenia warunku wykonywania działalności, o którym mowa w art. 10a pkt 1a;
- 2) na wniosek przedsiębiorcy w związku z zaprzestaniem przez niego wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru, decyzje o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru;
- 3) z urzędu decyzje o stwierdzeniu wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego bez wymaganego wpisu do rejestru i o zakazie wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego przez okres 3 lat;
- 4) decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru.

4. Decyzje, o których mowa w ust. 3 pkt 3, zawierają w szczególności datę stwierdzenia wykonywania działalności organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego bez wymaganego wpisu do rejestru.

¹⁷⁾ Dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 10. 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, minimalną wysokość sumy gwarancji, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a, uwzględniając zakres i rodzaj działalności wykonywanej przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych oraz termin i wysokość przyjmowanych przedpłat.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności oraz jej zakres.

Art. 10a. Rażąco naruszeniem warunków wykonywania działalności jest:

- 1) proponowanie klientowi zawarcia lub zawarcie z klientem umowy o imprezę turystyczną bez uprzedniego zawarcia umowy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a i b oraz ust. 1a i 1b, lub bez złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. c;
- 1a)¹⁸⁾ uchylanie się, mimo wezwania, od obowiązku terminowego składania deklaracji lub opłacania należnych składek do Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego;
- 1b)¹⁸⁾ uchylanie się, mimo wezwania, od obowiązku prowadzenia wykazu umów, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4;
- 1c)¹⁸⁾ zawieranie przez przedsiębiorcę kolejnych umów o imprezy turystyczne lub umów w zakresie pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych i przyjmowanie od klientów wpłat na poczet tych umów mimo złożenia oświadczenia o niewypłacalności lub w przypadku wydania przez marszałka województwa dyspozycji wypłaty środków z zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a, b i d, bez tego oświadczenia, zgodnie z art. 5 ust. 3f;
- 1d)¹⁸⁾ zawieranie umów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b, na kwoty zabezpieczenia finansowego niższe niż minimalne wysokości sum gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych lub minimalne sumy gwarancyjne ubezpieczeń obowiązkowych określone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 10;
- 2) nieprzedłożenie, mimo wezwania, marszałkowi województwa oryginału lub potwierdzonego przez podmioty, które go podpisały, odpisu aktualnego dokumentu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 1a i 1b;
- 3) (uchylony)
- 4) (uchylony)
- 5) (uchylony)
- 6) wykonywanie działalności poza zakresem terytorialnym określonym we wniosku;
- 7) przyjmowanie od klientów wpłat z pominięciem rachunku powierniczego, mimo złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. c.

Art. 10b. 1. Przedsiębiorcę wpisanego do rejestru występującego wobec klientów jako agent turystyczny, który dopuszcza się następujących uchybień:

- 1) w umowach zawieranych z klientami nie wskazuje jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje, lub
- 2) zawiera umowy o organizowanie imprez turystycznych na rzecz przedsiębiorcy, który nie uzyskał wpisu do rejestru, lub
- 3) działa bez ważnej umowy agencyjnej lub przekracza jej zakres

– marszałek województwa wykreśla w drodze decyzji z rejestru.

2. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1, nie może uzyskać ponownego wpisu do rejestru przed upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja o wykreśleniu z rejestru i o zakazie wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru stała się ostateczna.

3. Przedsiębiorcę, który nie jest wpisany do rejestru, a występując wobec klientów jako agent turystyczny dopuszcza się uchybień, o których mowa w ust. 1, uznaje się za organizatora turystyki wykonującego działalność bez wymaganego wpisu do rejestru.

---

¹⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Rozdział 2a¹⁹⁾**Turystyczny Fundusz Gwarancyjny**

Art. 10c.²⁰⁾ 1. Tworzy się Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, zwany dalej „Funduszem”, stanowiący wyodrębniony rachunek w Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, o którym mowa w rozdziale 7 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2060 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 1089).

2. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny zapewnia obsługę Funduszu.

Art. 10d.²⁰⁾ 1. Środki Funduszu są gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

2. Środki Funduszu pochodzą z:

- 1) wpłat przedsiębiorców, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. d;
- 2) odsetek od środków pieniężnych gromadzonych na rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 1;
- 3) przychodów z lokat środków Funduszu dokonywanych z zachowaniem jak najwyższego stopnia bezpieczeństwa, jakości i rentowności środków Funduszu, przy jednoczesnym zachowaniu ich płynności;
- 4) środków uzyskanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z pożyczek i kredytów na rzecz Funduszu;
- 5) innych wpływów.

3. W przypadku niedoboru środków na rachunku Funduszu niezbędnych do jego właściwego funkcjonowania, w tym realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 5j i 5l, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może udzielić Funduszowi zwrotnego finansowania na warunkach odpowiadających stopie oprocentowania lokat uzyskiwanych przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w danym okresie, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i płynności środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Wysokość zwrotnego finansowania udzielonego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na rzecz Funduszu nie może przekroczyć wysokości 5% wartości lokat funduszu statutowego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w okresie finansowania do jednego roku.

4. Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przysługuje prawo dochodzenia od przedsiębiorcy zwrotu wypłaconych kwot, o których mowa w art. 5 ust. 5j, 5l i 5m, w przypadku gdy:

- 1) po złożeniu oświadczenia o niewypłacalności, o którym mowa w art. 5 ust. 3e pkt 1, albo
- 2) po wydaniu przez marszałka województwa dyspozycji, o której mowa w art. 5 ust. 3f

– przedsiębiorca w dalszym ciągu wykonuje działalność organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego.

5. Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przysługuje roszczenie do masy upadłości organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego o zwrot wypłaconych środków, o których mowa w art. 10e ust. 1.

6. Wierzytelności, o których mowa w ust. 5, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny może zgłaszać syndykowi do czasu prawomocnego wykonania planów podziału funduszu masy.

Art. 10e.²⁰⁾ 1. Środki Funduszu przeznacza się na pokrycie kosztów i zwrot wpłat, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku gdy środki finansowe pochodzące z zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a–c, okazały się niewystarczające.

2. Ze środków Funduszu dokonuje się spłaty kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 10d ust. 2 pkt 4, wraz z odsetkami i innymi kosztami obsługi kredytów i pożyczek. Spłata kredytów i pożyczek nie może być dokonywana ze środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego innych niż zgromadzone na rachunku, o którym mowa w art. 10d ust. 1.

3. Ze środków Funduszu pokrywa się koszty związane z realizacją wypłat z Funduszu, o których mowa w ust. 1, oraz koszty jego obsługi przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Roszczenia i zobowiązania Funduszu nie mogą być pokrywane ze środków Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego innych niż zgromadzone na rachunku, o którym mowa w art. 10d ust. 1.

Art. 10f. 1. Składka na Fundusz jest naliczana w wysokości nie wyższej niż 30 zł od każdego klienta z tytułu zawartej umowy o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych lub umowy w zakresie

¹⁹⁾ Rozdział dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²⁰⁾ Wszedł w życie z dniem 9 września 2016 r.

pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych. Składka jest należna z dniem zawarcia umowy.

2. Składka przekazana na Fundusz nie podlega zwrotowi. W przypadku składki odprowadzonej za imprezę turystyczną, która została odwołana przez organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług była uzależniona od liczby zgłoszeń, a także w przypadku rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez klienta, składka podlega zarachowaniu na poczet następnej należnej do przekazania składki.

3. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość składki na Fundusz, uwzględniając miejsce realizacji imprezy turystycznej i rodzaj zapewnianego środka transportu oraz potrzeby finansowe Funduszu związane z realizacją zadań wynikających z ustawy, przy czym minimalna stawka może być określona na poziomie 0 zł.

Art. 10g. 1. Podmioty obowiązane do naliczania i przekazywania składek na Fundusz bez wezwania:

- 1) obliczają kwotę należną z tytułu składki na rzecz Funduszu za okres jednego miesiąca i przekazują tę kwotę,
  - 2) składają do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego deklaracje, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5
- w terminie do 21. dnia miesiąca następującego po danym okresie.

2. W przypadku niewykonania obowiązku terminowego składania deklaracji lub opłacania należnych składek Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wzywa pisemnie organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego do złożenia deklaracji lub dokonania płatności, w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest uprawniony do dochodzenia należnych składek wraz z odsetkami. Wezwanie jest wysyłane do wiadomości właściwego marszałka województwa.

3. W przypadku niedochowania terminu określonego w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny występuje do właściwego marszałka województwa z wnioskiem o wydanie decyzji, o której mowa w art. 9 ust. 3 pkt 1a.

4. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny gromadzi i przetwarza dane zawarte w deklaracji, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, w celu weryfikacji prawidłowości wysokości odprowadzanych składek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, prowadzenia analiz, oceny ryzyka i adekwatności posiadanych środków.

5. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, wzór deklaracji, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, mając na względzie umożliwienie identyfikacji podmiotu obowiązującego do naliczania i przekazywania składki, a także zapewnienie możliwości weryfikacji wysokości składki.

6. Deklaracje, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, mogą być składane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Art. 10h. 1. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, w terminie 30 dni od ostatniego dnia każdego kwartału, przekazuje kwartalną informację o wykorzystaniu środków Funduszu ministrowi właściwemu do spraw turystyki oraz ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych.

2. Minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, zakres kwartalnej informacji, o której mowa w ust. 1, uwzględniając wymogi kompletności informacji dotyczących funkcjonowania Funduszu.

Rozdział 3

Ochrona klienta

Art. 11. W zakresie nieuregulowanym ustawą do umów z klientami zawieranych przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne przepisy dotyczące ochrony konsumenta.

Art. 11a. 1. Organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie:

- 1) działaniem lub zaniechaniem klienta;
- 2) działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
- 3) siłą wyższą.

2. Wyłączenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, w przypadkach wymienionych w ust. 1, nie zwalnia organizatora turystyki od obowiązku udzielenia w czasie trwania imprezy turystycznej pomocy poszkodowanemu klientowi.

Art. 11b. 1. Nie można w drodze umowy wyłączyć lub ograniczyć odpowiedzialności określonej w art. 11a, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną klientowi wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o świadczenie usług turystycznych może być ograniczona tylko wówczas, gdy określa to umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska.

3. Organizatorzy turystyki w umowach z klientami mogą ograniczyć odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego klienta.

4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 3, nie może dotyczyć szkód na osobie.

Art. 12. 1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, który proponuje klientom imprezy turystyczne lub usługi turystyczne, udostępniając im odpowiednie informacje pisemne, a w szczególności broszury, foldery, katalogi, jest obowiązany wskazać w tych materiałach w sposób dokładny i zrozumiały:

- 1) cenę imprezy turystycznej lub usługi turystycznej albo sposób jej ustalenia;
- 2) miejsce pobytu lub trasę imprezy;
- 3) rodzaj, klasę, kategorię lub charakterystykę środka transportu;
- 4) położenie, rodzaj i kategorię obiektu zakwaterowania, według przepisów kraju pobytu;
- 5) ilość i rodzaj posiłków;
- 6) program zwiedzania i atrakcji turystycznych;
- 7) kwotę lub procentowy udział zaliczki w cenie imprezy turystycznej lub usługi turystycznej oraz termin zapłaty całej ceny;
- 8) termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej lub usługi turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług jest uzależniona od liczby zgłoszeń;
- 9) podstawy prawne umowy i konsekwencje prawne wynikające z umowy;
- 10) ogólne informacje o obowiązujących przepisach paszportowych, wizowych i sanitarnych oraz o wymaganiach zdrowotnych dotyczących udziału w imprezie turystycznej.

1a. Informacje, o których mowa w ust. 1, nie mogą wprowadzać klienta w błąd.

2. Jeżeli umowa zawarta z klientem nie zawiera odmiennych postanowień, to odpowiednie wskazania zawarte w informacjach pisemnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–8, stają się elementem umowy.

Art. 13. 1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny jest obowiązany podać klientowi, przed zawarciem umowy:

- 1) ogólne informacje o obowiązujących przepisach paszportowych, wizowych i sanitarnych, w szczególności o terminach oczekiwania na wydanie paszportu i wizy oraz o wymaganiach zdrowotnych dotyczących udziału w imprezie turystycznej;
- 2) informację o możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia od kosztów rezygnacji z udziału w imprezie turystycznej oraz o zakresie ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

2. Organizator turystyki jest obowiązany poinformować klienta o szczególnych zagrożeniach życia i zdrowia na odwiedzanych obszarach oraz o możliwości ubezpieczenia z tym związanego. Dotyczy to także zagrożeń powstałych po zawarciu umowy.

3. Organizator turystyki jest obowiązany we właściwym czasie, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, podać klientom:

- 1) nazwisko lub nazwę lokalnego przedstawiciela organizatora turystyki (lub innej instytucji), do którego klient może zwracać się w razie trudności, a także jego adres i numer telefonu;
- 2) w odniesieniu do imprez turystycznych dla dzieci – informację o możliwości bezpośredniego kontaktu z dzieckiem lub osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu dziecka;
- 3) planowany czas przejazdu, miejsca i czas trwania postojów;
- 4) szczegółowe informacje dotyczące połączeń komunikacyjnych oraz miejsca, jakie klient będzie zajmował w środku transportu, w szczególności kabiny na statku lub przedziału sypialnego w pociągu.

3a. Informacje, o których mowa w ust. 1–3, powinny być podane klientowi na piśmie.

4. Udzielenie informacji, o których mowa w ust. 1–3, nie zwalnia organizatora turystyki od obowiązku opieki nad turystami.

Art. 14. 1. Umowa o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych wymaga formy pisemnej.

2. Umowa powinna określać:

- 1) organizatora turystyki i numer jego wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 1, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP), a także imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję osoby, która w jego imieniu umowę podpisała;
- 2) miejsce pobytu lub trasę wycieczki;
- 3) czas trwania imprezy turystycznej;
- 4) program imprezy turystycznej obejmujący rodzaj, jakość i terminy oferowanych usług, w tym:
  - a) rodzaj, charakter i kategorię środka transportu oraz datę, godzinę, miejsce wyjazdu i planowanego powrotu,
  - b) położenie, rodzaj i kategorię obiektu hotelarskiego zgodnie z przepisami kraju pobytu lub opis wyposażenia obiektów niezaliczanych do rodzajów i kategorii,
  - c) ilość i rodzaj posiłków,
  - d) program zwiedzania i inne usługi wliczone w cenę imprezy turystycznej;
- 5) cenę imprezy turystycznej, wraz z wyszczególnieniem wszelkich koniecznych należności, podatków i opłat, jeżeli nie są one zawarte w cenie, oraz wyraźne sformułowanie okoliczności, które mogą spowodować podwyższenie ceny zgodnie z art. 17;
- 5a)²¹⁾ wysokość składki do Funduszu, jeżeli dotyczy;
- 6) sposób zapłaty;
- 7) rodzaj i zakres ubezpieczenia turystów oraz nazwę i adres ubezpieczyciela;
- 7a) termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej lub usługi turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług jest uzależniona od liczby zgłoszeń;
- 7b) termin zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o którym mowa w art. 16 ust. 2;
- 8) sposób zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji;
- 9) wymagania specjalne, o których klient powiadomił organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego i na które strony umowy wyraziły zgodę;
- 10) podstawy prawne umowy i konsekwencje prawne wynikające z umowy.

2a. Osoba, która zawarła z klientem umowę o świadczenie usług turystycznych, jest obowiązana niezwłocznie dostarczyć klientowi jeden egzemplarz tej umowy.

3. Organizatorzy turystyki, organizujący imprezy turystyczne za granicą, mają obowiązek zawarcia na rzecz osób uczestniczących w tych imprezach umów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

4.²²⁾ Organizator turystyki i pośrednik turystyczny wydają klientowi wpłacającemu należność z tytułu zawartej umowy lub zaliczkę przekraczającą 10% tej sumy pisemne potwierdzenie posiadania zabezpieczeń finansowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, wraz ze wskazaniem sposobu ubiegania się o wypłatę środków z tych zabezpieczeń w przypadkach określonych ustawą.

5. Organizator, który przed rozpoczęciem imprezy turystycznej jest zmuszony, z przyczyn od niego niezależnych, zmienić istotne warunki umowy z klientem, z zastrzeżeniem art. 17, powinien niezwłocznie o tym powiadomić klienta. W takiej sytuacji klient powinien niezwłocznie poinformować organizatora, czy:

- 1) przyjmuje proponowaną zmianę umowy albo
- 2) odstępuje od umowy za natychmiastowym zwrotem wszystkich wniesionych świadczeń i bez obowiązku zapłaty kary umownej.

²¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 8 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

6. Jeżeli klient, zgodnie z ust. 5, odstępuje od umowy lub jeżeli organizator odwołuje imprezę turystyczną z przyczyn niezależnych od klienta, klient ma prawo, według swojego wyboru:

- 1) uczestniczyć w imprezie zastępczej o tym samym lub wyższym standardzie, chyba że zgodzi się na imprezę o niższym standardzie za zwrotem różnicy w cenie;
- 2) żądać natychmiastowego zwrotu wszystkich wniesionych świadczeń.

7. W wypadkach określonych w ust. 6 klient może dochodzić odszkodowania za niewykonanie umowy, chyba że odwołanie imprezy turystycznej nastąpiło z powodu:

- 1) zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników niż liczba minimalna określona w umowie, a organizator powiadomił o tym klienta na piśmie w uzgodnionym terminie;
- 2) siły wyższej.

Art. 15. (uchylony)

Art. 16. 1. Klient może bez zgody organizatora turystyki przenieść na osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkie przysługujące mu z tytułu umowy o świadczenie usług turystycznych uprawnienia, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki.

2. Przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, o którym mowa w ust. 1, jest skuteczne wobec organizatora turystyki, jeżeli klient zawiadomi go o tym przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w terminie określonym w umowie.

3. Za nieuiszczoną część ceny imprezy turystycznej oraz koszty poniesione przez organizatora turystyki w wyniku zmiany uczestnika imprezy turystycznej klient i osoba przejmująca jego uprawnienia odpowiadają solidarnie.

Art. 16a. 1. Organizator turystyki, który w czasie trwania danej imprezy turystycznej nie wykonuje przewidzianych w umowie usług, stanowiących istotną część programu tej imprezy, jest obowiązany, bez obciążania klienta dodatkowymi kosztami, wykonać w ramach tej imprezy odpowiednie świadczenia zastępcze. Jeżeli jakość świadczenia zastępczego jest niższa od jakości usługi określonej w programie imprezy turystycznej, klient może żądać odpowiedniego obniżenia ceny imprezy.

2. Jeżeli wykonanie świadczeń zastępczych, o których mowa w ust. 1, jest niemożliwe albo klient z uzasadnionych powodów nie wyraził na nie zgody i odstąpił od umowy, organizator turystyki jest obowiązany, bez obciążania klienta dodatkowymi kosztami z tego tytułu, zapewnić mu powrót do miejsca rozpoczęcia imprezy turystycznej lub do innego uzgodnionego miejsca w warunkach nie gorszych niż określone w umowie.

3. W razie odstąpienia od umowy, o którym mowa w ust. 2, organizator turystyki nie może żądać od klienta żadnych dodatkowych świadczeń z tego tytułu, w szczególności zapłaty kary umownej. Klient może żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania umowy.

4. W razie niemożności wykonania świadczenia zastępczego, o której mowa w ust. 2, klient może żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania umowy, chyba że niemożność wykonania świadczenia zastępczego jest spowodowana wyłącznie:

- 1) działaniami lub zaniechaniami osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu świadczenia zastępczego, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
- 2) siłą wyższą.

Art. 16b. 1. Jeżeli w trakcie imprezy turystycznej klient stwierdza wadliwe wykonywanie umowy, powinien niezwłocznie zawiadomić o tym wykonawcę usługi oraz organizatora turystyki, w sposób odpowiedni dla rodzaju usługi.

2. Umowa powinna jednoznacznie określać obowiązek klienta w zakresie, o którym mowa w ust. 1.

3. Niezależnie od zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, klient może złożyć organizatorowi turystyki reklamację zawierającą wskazanie uchybienia w sposobie wykonania umowy oraz określenie swojego żądania, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia zakończenia imprezy.

4. W wypadku odmowy uwzględnienia reklamacji organizator turystyki jest obowiązany szczegółowo uzasadnić na piśmie przyczyny odmowy.

5. Jeżeli organizator turystyki nie ustosunkuje się na piśmie do reklamacji, złożonej zgodnie z ust. 3, w terminie 30 dni od dnia jej złożenia, a w razie reklamacji złożonej w trakcie trwania imprezy turystycznej w terminie 30 dni od dnia zakończenia imprezy turystycznej, uważa się, że uznał reklamację za uzasadnioną.

Art. 16c. 1. Klient może wnieść skargę do marszałka województwa na niewłaściwe wykonywanie przez organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego obowiązków określonych w art. 9, art. 10 ust. 2–5, art. 14 ust. 3 i 4 oraz art. 15 rozporządzenia nr 181/2011.

2. Do skargi klient dołącza dokumenty potwierdzające naruszenie przepisów rozporządzenia nr 181/2011, o ile takie dokumenty posiada.

3. W przypadku wniesienia skargi, o której mowa w ust. 1, marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej, stwierdza:

- 1) brak naruszenia przepisów rozporządzenia nr 181/2011 albo
- 2) naruszenie przepisów rozporządzenia nr 181/2011, określając jego zakres.

Art. 17. 1. Cena ustalona w umowie nie może być podwyższona, chyba że umowa wyraźnie przewiduje możliwość podwyższenia ceny, a organizator turystyki udokumentuje wpływ na podwyższenie ceny jednej z następujących okoliczności:

- 1) wzrostu kosztów transportu;
- 2) wzrostu opłat urzędowych, podatków lub opłat należnych za takie usługi, jak lotniskowe, załadunkowe lub przeładunkowe w portach morskich i lotniczych;
- 3) wzrostu kursów walut.

2. W okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona.

Art. 18. (uchylony)

Art. 19. 1. Postanowienia umów zawieranych przez organizatorów turystyki z klientami mniej korzystne dla klientów niż postanowienia niniejszej ustawy są nieważne.

2. W miejsce postanowień umowy mniej korzystnych dla klienta obowiązują przepisy ustawy.

Art. 19a. Przedsiębiorca występujący wobec klientów jako agent turystyczny, który:

- 1) w umowach zawieranych z klientami nie wskazuje jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje, lub
- 2) zawiera umowy o organizowanie imprez turystycznych na rzecz przedsiębiorcy zagranicznego nieposiadającego siedziby na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, który nie prowadzi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w formie oddziału, lub
- 3) działa bez ważnej umowy agencyjnej lub przekracza jej zakres

– odpowiada wobec klienta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych tak jak organizator turystyki.

Rozdział 4

Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

Art. 20. 1. (uchylony)

2. Do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie turystów lub odwiedzających, udzielanie fachowej i aktualnej informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach, sprawowanie opieki nad turystami lub odwiedzającymi w zakresie wynikającym z umowy, a podczas prowadzenia turystów w górach troska o ich bezpieczeństwo w szczególności podczas wyjść wymagających odpowiednich technik i specjalistycznego sprzętu.

3. Do zadań pilota wycieczek należy czuwanie, w imieniu organizatora turystyki, nad sposobem świadczenia usług na rzecz klientów, przyjmowanie od nich zgłoszeń dotyczących związanych z tym uchybień, sprawowanie nad klientami opieki w zakresie wynikającym z umowy, wskazywanie lokalnych atrakcji oraz przekazywanie podstawowych informacji dotyczących odwiedzanego kraju i miejsca.

4. (uchylony)

5. (uchylony)

6. (uchylony)

7. Sprawowanie opieki, o której mowa w ust. 2 i 3, nie zastępuje obowiązku wykonywania opieki przez osoby do tego zobowiązane z innego tytułu.

Art. 21. 1. Zadania przewodników turystycznych wykonują:

- 1) przewodnicy górscy dla określonych obszarów górskich;
- 2) przewodnicy miejscy dla poszczególnych miast;
- 3) przewodnicy terenowi dla poszczególnych województw, powiatów, gmin, a także regionów oraz tras turystycznych.

1a. Wykonywanie zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego wymaga posiadania uprawnień określonych ustawą.

1b. Uprawnienia przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego otrzymuje osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) nie była karana za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 3)²³⁾ posiada wykształcenie średnie;
- 3)²⁴⁾ **posiada wykształcenie średnie lub średnie branżowe;**
- 4) odbyła szkolenie teoretyczne i praktyczne dla określonego obszaru górskiego oraz zdała egzamin na przewodnika górskiego, z zastrzeżeniem art. 22a ust. 2.

2. Uprawnienia przewodników górskich dzielą się na trzy klasy w zależności od stopnia trudności tras i wycieczek.

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. (uchylony)

6. (uchylony)

7. (uchylony)

Art. 22. Przewodnikiem miejskim lub terenowym lub pilotem wycieczek może być osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) nie była karana za przestępstwo umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 3)²³⁾ posiada wykształcenie średnie.
- 3)²⁴⁾ **posiada wykształcenie średnie lub średnie branżowe.**

Art. 22a. 1. (uchylony)

2. Osoby posiadające uprawnienia przewodnika górskiego dopuszcza się do egzaminu umożliwiającego uzyskanie uprawnień obejmujących dodatkowy obszar bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego.

3. (uchylony)

Art. 23. 1. (uchylony)

2. (uchylony)

Art. 24. 1. Wykonywanie działalności w zakresie szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich wymaga uzyskania wpisu do rejestru organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, zwanego dalej „rejestrem organizatorów szkoleń”, prowadzonego przez marszałka województwa.

1a. Wpisu do rejestru organizatorów szkoleń marszałek województwa dokonuje na wniosek organizatora szkolenia.

²³⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 24.

²⁴⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 30 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), która wejdzie w życie z dniem 1 września 2017 r.

1b. Wniosek o wpis do rejestru organizatorów szkoleń składa się do marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby fizycznej albo siedzibę jednostki organizacyjnej wnioskującej o wpis do rejestru organizatorów szkoleń, a w przypadku osoby fizycznej posiadającej miejsce zamieszkania i jednostki organizacyjnej posiadającej siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej – do marszałka województwa wybranego przez wnioskodawcę.

2. Wpis do rejestru organizatorów szkoleń może dotyczyć zgłoszenia przeprowadzenia jednego szkolenia lub szkoleń na stałe.

3. Osoby fizyczne i jednostki organizacyjne organizujące szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich są obowiązane:

- 1) zapewnić kadre:
  - a) wykładowców posiadających wykształcenie wyższe – do prowadzenia zajęć teoretycznych,
  - b) instruktorów posiadających udokumentowaną praktykę w zakresie wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego w wymiarze co najmniej 50 dni w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wpis do rejestru organizatorów szkoleń – do prowadzenia zajęć praktycznych;
- 2) zapewnić warunki umożliwiające realizację zajęć, w tym także praktycznych, oraz odpowiednią obsługę biurową wraz z przechowywaniem i udostępnianiem dokumentacji szkolenia;
- 3) realizować program szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich, określony w przepisach wydanych na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 4;
- 4) przedstawiać uczestnikom szkoleń wewnętrzny regulamin szkolenia, określający w szczególności warunki potwierdzania udziału w zajęciach teoretycznych i praktycznych oraz ich zaliczania.

4. Potwierdzeniem posiadania praktyki, o której mowa w ust. 3 pkt 1 lit. b, jest zaświadczenie wydane przez organizatora turystyki lub jednostkę organizacyjną powierzającą zadania przewodnika górskiego.

5. Wniosek o wpis do rejestru organizatorów szkoleń zawiera następujące dane:

- 1) nazwę wnioskodawcy, jego siedzibę i adres, a w wypadku gdy wnioskodawca jest przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną – imię i nazwisko oraz adres miejsca zamieszkania;
- 2) wskazanie, czy działalność szkoleniowa będzie prowadzona w ramach działalności gospodarczej;
- 3) określenie zakresu szkolenia, które wnioskodawca zamierza prowadzić, w tym wskazanie:
  - a) czy szkolenie ma mieć charakter podstawowy czy uzupełniający,
  - b) obszaru górskiego, którego ma dotyczyć szkolenie przewodników górskich;
- 4) wskazanie, czy wpis do rejestru organizatorów szkoleń ma dotyczyć zorganizowania jednego szkolenia, czy organizowania szkoleń na stałe;
- 5) wskazanie kierownika szkolenia lub innej osoby upoważnionej do występowania wobec marszałka województwa w sprawach związanych ze szkoleniem;
- 6) informację o dotychczasowych szkoleniach prowadzonych przez wnioskodawcę, jeżeli wnioskodawca prowadził uprzednio szkolenia;
- 7) opis warunków szkolenia, w tym wskazanie miejsca odbywania wykładów i zajęć praktycznych, a także określenie miejsca przechowywania dokumentacji szkolenia i archiwum wydanych dokumentów.

6. Do wniosku wnioskodawca dołącza oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów szkoleń są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.”.

7. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 6, zawiera:

- 1) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
- 2) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania wnioskodawcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.

8. Dokumentem poświadczającym dokonanie wpisu do rejestru organizatorów szkoleń jest zaświadczenie wydane przez marszałka województwa.

9. Organizator szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich, rozpoczynając szkolenie, pisemnie informuje marszałka województwa właściwego dla miejsca odbywania szkolenia o miejscu i terminach zajęć.

10. Wpis do rejestru organizatorów szkoleń obejmuje dane, określone w ust. 5, z wyjątkiem adresu miejsca zamieszkania organizatora szkoleń będącego osobą fizyczną.

11. Rejestr jest jawny.

12. Rejestr jest prowadzony w systemie teleinformatycznym.

13. Na podstawie informacji o dokonanych wpisach do rejestru organizatorów szkoleń przekazywanych w postaci elektronicznej przez marszałków województw, na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki zamieszcza się Centralny Wykaz Organizatorów Szkoleń dla Kandydatów na Przewodników Górskich.

Art. 24a. 1. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich w zakresie:

- 1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 5;
- 2) zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru organizatorów szkoleń;
- 3) przestrzegania warunków szkolenia określonych ustawą.

2. Kontrola organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich obejmuje w szczególności:

- 1) sprawdzenie dokumentacji szkolenia;
- 2) ocenę zgodności harmonogramu zajęć z procesem jego realizacji;
- 3) sprawdzenie zapewnienia odpowiedniej obsługi biurowej wraz z przechowywaniem i udostępnianiem dokumentacji szkolenia;
- 4) sprawdzenie zapewnienia warunków umożliwiających realizację zajęć, w tym także praktycznych.

3. Marszałek województwa, który otrzymał informację o odbywającym się na jego terenie szkoleniu dla kandydatów na przewodników górskich organizowanym przez organizatora szkolenia wpisanego do rejestru organizatorów szkoleń prowadzonego przez marszałka innego województwa, ma prawo przeprowadzić kontrolę organizatora szkolenia w czasie trwania szkolenia.

4. Kontrola organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich odbywa się w obecności kierownika szkolenia lub osoby upoważnionej do zastępowania kierownika szkolenia.

5. Marszałek województwa jest upoważniony do kontroli organizatorów szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich w zakresie spełnienia obowiązku uzyskania wpisu do rejestru organizatorów szkoleń.

6. Kontroli, o której mowa w ust. 1 i 5, dokonuje osoba imiennie upoważniona przez marszałka województwa.

7. Osoba dokonująca kontroli organizatora szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich powiadamia o stwierdzonych uchybieniach marszałka województwa, na którego terenie odbywa się szkolenie.

8. Uchybieniem w prowadzeniu działalności objętej wpisem do rejestru organizatorów szkoleń jest:

- 1) niespełnianie wymogów, o których mowa w art. 24 ust. 3;
- 2) niezgodność ze stanem faktycznym danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 24 ust. 5.

9. Marszałek województwa, na którego terenie odbywa się szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich po uzyskaniu informacji o uchybieniach organizatora szkolenia powiadamia o tych uchybieniach marszałka województwa, który wpisał organizatora szkolenia do rejestru organizatorów szkoleń.

10. Marszałek województwa wzywa organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich do usunięcia stwierdzonych uchybień w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem wykreślenia z rejestru organizatorów szkoleń.

11. Organizator szkolenia wykreślony z rejestru organizatorów szkoleń na podstawie ust. 10 nie może zostać wpisany do rejestru organizatorów szkoleń przed upływem 3 lat od dnia wydania decyzji o wykreśleniu z rejestru organizatorów szkoleń.

12. Organizator szkoleń prowadzący szkolenie dla kandydatów na przewodników górskich bez wymaganego wpisu do rejestru organizatorów szkoleń nie może zostać wpisany do rejestru organizatorów szkoleń przed upływem 3 lat od dnia wydania decyzji o stwierdzeniu prowadzenia szkolenia dla kandydatów na przewodników górskich bez wymaganego wpisu do rejestru organizatorów szkoleń.

13. Marszałek województwa, nie rzadziej niż raz na 3 lata, dokonuje z urzędu kontroli organizatora szkoleń dla kandydatów na przewodników górskich, którego wpis do rejestru organizatorów szkoleń dotyczy organizowania szkoleń na stałe.

Art. 24b. (uchylony)

Art. 25. 1. Egzamin na przewodnika górskiego przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na obszar górski.

2. W przypadku gdy obszar górski obejmuje terytorium wykraczające poza jedno województwo, egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez marszałka województwa właściwego ze względu na zakres terytorialny jednej z części obszaru górskiego, którego dotyczą uprawnienia przewodnika górskiego.

3. Wyboru komisji egzaminacyjnej w przypadku, o którym mowa w ust. 2, dokonuje kandydat na przewodnika górskiego.

4. Do komisji egzaminacyjnych powołuje się przedstawicieli stowarzyszeń zrzeszających przewodników górskich dla określonego obszaru górskiego oraz organizacji zrzeszających organizatorów turystyki, a także przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli na obszarze górskim objętym uprawnieniami, o które ubiega się kandydat na przewodnika górskiego, znajdują się zabytki i muzea.

5. Do komisji egzaminacyjnych, o których mowa w ust. 1 i 2, można powołać także nauczycieli akademickich specjalizujących się w dziedzinie turystyki.

5a. Członkowie komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie egzaminu otrzymują wynagrodzenie.

6. Za sprawdzenie kwalifikacji kandydata na przewodnika górskiego pobiera się opłatę.

7. Wysokość opłaty egzaminacyjnej za sprawdzenie kwalifikacji kandydata na przewodnika górskiego określa się odrębnie za część teoretyczną i część praktyczną egzaminu. Opłata egzaminacyjna nie obejmuje kosztów przejazdu, ubezpieczenia, zakwaterowania oraz wyżywienia.

8. Opłaty wniesionej przez kandydata, który nie przystąpił do egzaminu, nie zwraca się, z wyjątkiem przypadku, w którym kandydat na przewodnika górskiego zawiadomi urząd marszałkowski na piśmie o rezygnacji z przystąpienia do egzaminu w terminie co najmniej 14 dni przed egzaminem. W przypadku takiego zawiadomienia złożonego w terminie, urząd marszałkowski zwraca wniesioną opłatę egzaminacyjną w całości w terminie 60 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia oraz zawiadamia o tej rezygnacji przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej w terminie 3 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia.

9. Opłata za część praktyczną egzaminu w przypadku niedopuszczenia do tej części egzaminu podlega zwrotowi w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia wyników części teoretycznej egzaminu.

Art. 26. 1. Uprawnienia przewodnika górskiego mogą być zawieszane za powtarzające się uchybienia w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika górskiego:

- 1) jeżeli uchybienie stwierdzą osoby uprawnione do kontroli;
- 2) w przypadku skarg potwierdzonych co do ich słuszności.

2. Zawieszenie uprawnień przewodnika górskiego może nastąpić na okres do 12 miesięcy. Przywrócenie zawieszonych uprawnień marszałek województwa może uzależnić od zdania egzaminu sprawdzającego, obejmującego część lub całość zakresu umiejętności wymaganych od przewodnika górskiego.

3. Egzamin sprawdzający przeprowadza komisja egzaminacyjna, o której mowa w art. 25 ust. 1.

Art. 27. Uprawnienia przewodnika górskiego cofa się, jeżeli przewodnik górski:

- 1) zostanie skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 21 ust. 1b pkt 2;
- 2) nie zda egzaminu sprawdzającego, o którym mowa w art. 26 ust. 2 zdanie drugie.

Art. 28. 1. Uprawnienia przewodnika górskiego nadaje, odmawia nadania, zawiesza i przywraca oraz cofa, w drodze decyzji administracyjnej, marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania osoby składającej wniosek o nadanie uprawnień w dniu złożenia tego wniosku, a w przypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – marszałek województwa wybrany przez osoby ubiegające się o te uprawnienia.

2. Uprawnienia przewodnika górskiego osobom, które nabyły kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika górskiego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a którym zostały uznane kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika górskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nadaje, zawiesza, przywraca oraz cofa marszałek województwa właściwy dla miejsca zamieszkania w dniu złożenia wniosku o nadanie uprawnień, a w przypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – marszałek województwa wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia. Podstawę do nadania uprawnień stanowi decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika górskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydana na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 65).

3. Ewidencję uprawnień przewodników górskich nadanych na podstawie niniejszej ustawy prowadzi marszałkowie województw, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Nadanie uprawnień przewodnika górskiego dokumentuje się przez wydanie legitymacji i identyfikatora przewodnika górskiego. W trakcie wykonywania zadań przewodnik górski jest obowiązany do posiadania przy sobie legitymacji przewodnika górskiego oraz do okazywania jej na żądanie osoby upoważnionej do wykonywania kontroli, o których mowa w art. 29 ust. 3, a także podmiotów upoważnionych na podstawie odrębnych przepisów.

5. Na podstawie danych o nadanych uprawnieniach przewodnika górskiego przekazywanych w postaci elektronicznej przez marszałków województw na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki są udostępniane dane liczbowe dotyczące uprawnień nadanych przez poszczególnych marszałków województw. Dane te są jawne.

6. Informacje o nadanych uprawnieniach przewodnika górskiego wpisywane i przekazywane w postaci elektronicznej przez marszałków województw ministrowi właściwemu do spraw turystyki są udostępniane przez ministra właściwego do spraw turystyki w postaci elektronicznej wszystkim marszałkom województw.

Art. 29. 1. Osoby wykonujące zadania przewodnika turystycznego i pilota wycieczek podlegają kontroli. Kontrola obejmuje:

- 1) w przypadku przewodników górskich – posiadanie uprawnień przewodnika górskiego, wymaganych dla określonego obszaru górskiego oraz poprawność wykonywania zadań przewodnika górskiego;
- 2) w przypadku przewodników miejskich i terenowych oraz pilotów wycieczek – spełnienie wymogów, o których mowa w art. 22.

2. (uchylony)

3. Kontroli, o której mowa w ust. 1, dokonuje osoba imiennie upoważniona przez marszałka województwa.

4. Osoby dokonujące kontroli powiadamiają o stwierdzonych uchybieniach marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce dokonanej kontroli.

5. Marszałek województwa, o którym mowa w ust. 4, przekazuje otrzymane wyniki kontroli marszałkowi województwa, który nadał uprawnienia przewodnikowi górskiemu.

Art. 30. 1. Organizator turystyki jest obowiązany zapewnić klientowi uczestniczącemu w imprezie turystycznej opiekę osoby reprezentującej organizatora turystyki. Zakres tej opieki wynika z umowy organizatora turystyki z klientem.

2. (uchylony)

3. Organizator turystyki jest obowiązany wystawić osobie sprawującej opiekę, o której mowa w ust. 1, pisemne zlecenie, określając w nim miejsce lub obszar oraz czas świadczenia usługi, a także, jeżeli jest to konieczne, upoważnienie do działania w imieniu organizatora w zakresie niezbędnym do prowadzenia imprezy turystycznej.

Art. 31. 1. Organizator turystyki organizujący wycieczki za granicą jest obowiązany zapewnić opiekę pilota wycieczek posiadającego znajomość języka powszechnie znanego w kraju odwiedzanym lub języka uzgodnionego z kontrahentem zagranicznym.

2. Organizator turystyki organizujący wycieczki dla turystów z zagranicy jest obowiązany zapewnić usługi przewodnika turystycznego i opiekę pilota wycieczek posiadających znajomość języka obcego umożliwiającą swobodny kontakt z uczestnikami lub języka uzgodnionego z kontrahentem zagranicznym.

Art. 32. 1. Znajomość języka obcego dokumentuje się dyplomem ukończenia studiów filologicznych, nauczycielskiego kolegium języków obcych, świadectwem ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą lub dokumentem poświadczającym znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

2. Osoby, które nie legitymują się dokumentami wymienionymi w ust. 1, mogą złożyć egzamin ze znajomości języka obcego przed komisją egzaminacyjną języków obcych, powoływaną przez marszałków województw.

3. Członkowie komisji egzaminacyjnej języków obcych za przeprowadzenie egzaminu ze znajomości języka obcego otrzymują wynagrodzenie.

4. Za sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych pobiera się opłatę.

5. Wysokość opłaty za sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych określa się łącznie za część teoretyczną i część praktyczną egzaminu. Opłata ta nie obejmuje kosztów przejazdu, ubezpieczenia, zakwaterowania oraz wyżywienia.

6. Opłaty wniesionej przez osobę, która nie przystąpiła do egzaminu, nie zwraca się, z wyjątkiem przypadku, w którym osoba ta zawiadomi urząd marszałkowski na piśmie o rezygnacji z przystąpienia do egzaminu w terminie co najmniej 14 dni przed egzaminem. W przypadku takiego zawiadomienia złożonego w terminie, urząd marszałkowski zwraca wniesioną opłatę egzaminacyjną w całości w terminie 60 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia oraz zawiadamia o tej rezygnacji przewodniczącego komisji egzaminacyjnej w terminie 3 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia.

Art. 33. 1. Przewodnicy turystyczni mogą oprowadzać obsługiwane wycieczki po muzeach, wystawach i zabytkach, jeżeli zadania tego nie wykonuje osoba upoważniona przez muzeum, organizatora wystawy albo właściciela lub posiadacza zabytku.

2. Oprowadzanie wycieczek, o których mowa w ust. 1, odbywa się w sposób określony przez dyrektora muzeum, organizatora wystawy albo właściciela lub posiadacza zabytku w regulaminie dla zwiedzających.

Art. 33a. (uchylony)

Art. 34. 1. Minister właściwy do spraw turystyki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) właściwość terytorialną marszałków województw powołujących komisje egzaminacyjne dla przewodników górskich, z uwzględnieniem podziału administracyjnego kraju;
- 2) kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych, o których mowa w art. 25, procedurę egzaminowania kandydatów na przewodników górskich oraz wzór świadectwa wydawanego przez te komisje, z uwzględnieniem obiektywności i rzetelności przeprowadzanej procedury egzaminacyjnej;
- 3) konieczne elementy wniosku o nadanie uprawnień przewodnika górskiego oraz dokumenty, jakie powinny być załączone do wniosku, z uwzględnieniem kompletności danych wymaganych do nadania uprawnień;
- 4) programy szkolenia kandydatów na przewodników górskich, wraz z minimalnym wymiarem godzin zajęć dla poszczególnych przedmiotów stanowiących program szkolenia, z uwzględnieniem zakresu zagadnień niezbędnych do właściwego wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego;
- 5) warunki uzyskiwania poszczególnych klas przewodników górskich, obszar uprawnień przewodników górskich i stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia określonej klasy, program podstawowego szkolenia specjalistycznego oraz programy uzupełniającego szkolenia dla przewodników górskich poszczególnych klas, z uwzględnieniem zakresu zagadnień niezbędnych do właściwego wykonywania zadań przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego;
- 6) kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych języków obcych, o których mowa w art. 32 ust. 2, sposób i tryb działania tych komisji, procedurę przeprowadzania egzaminów z języków obcych oraz wzór świadectwa wydawanego przez komisje egzaminacyjne języków obcych, z uwzględnieniem obiektywności i rzetelności przeprowadzanej procedury egzaminacyjnej;
- 7) wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika górskiego oraz sprawdzenie znajomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych, o której mowa w art. 32 ust. 2, w tym wysokość opłat za poszczególne części egzaminów, w wysokości nie niższej niż 100 zł oraz nie wyższej niż 400 zł, a także wysokość wynagrodzenia członków komisji za przeprowadzenie poszczególnych rodzajów i części egzaminów, mając na względzie rzeczywiste koszty przeprowadzenia egzaminu i funkcjonowania komisji egzaminacyjnych, a także nakład pracy członków komisji egzaminacyjnej oraz zakres ich obowiązków;
- 8) wzory dokumentów potwierdzających posiadanie uprawnień przewodnika górskiego, a także sposób noszenia identyfikatorów podczas wykonywania zadań przewodnika górskiego, z uwzględnieniem przejrzystości oraz kompletności danych dotyczących nadanych uprawnień przewodnika górskiego dla określonego obszaru górskiego i terminu ważności tych uprawnień.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

Rozdział 5

Usługi hotelarskie

Art. 35. 1. Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają:

- 1) wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaszeregowany;
- 2) wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami.

2. Usługi hotelarskie mogą być świadczone również w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 45 pkt 4, oraz wymagania określone w ust. 1 pkt 2.

3. Za inne obiekty, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie, uważa się także wynajmowane przez rolników pokoje i miejsca na ustawianie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 45 pkt 4, oraz wymagania określone w ust. 1 pkt 2.

Art. 36. Ustala się następujące rodzaje obiektów hotelarskich:

- 1) hotele – obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 2) motele – obiekty położone przy drogach, dysponujące parkingiem, posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych;
- 3) pensjonaty – obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienne wyżywienie;
- 4) kempingi (campingi) – obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (campobusach) i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych;
- 5) domy wycieczkowe – obiekty posiadające co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowane do samoobsługi klientów oraz świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 6) schroniska młodzieżowe – obiekty przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowane do samoobsługi klientów;
- 7) schroniska – obiekty zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych, świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 8) pola biwakowe – obiekty niestrzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach.

Art. 37. Ustala się dla:

- 1) hoteli, moteli i pensjonatów – pięć kategorii oznaczonych gwiazdkami;
- 2) kempingów (campingów) – cztery kategorie oznaczone gwiazdkami;
- 3) domów wycieczkowych i schronisk młodzieżowych – trzy kategorie oznaczone cyframi rzymskimi.

Art. 38. 1. Zaszeregowania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów dokonuje, kategorię nadaje oraz prowadzi ich ewidencję marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zaszeregowania pól biwakowych dokonuje i prowadzi ich ewidencję wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.

3. Ewidencję obiektów, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3, prowadzi wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.

4. Przed wydaniem decyzji w zakresie rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich organy wymienione w ust. 1 mogą zwracać się o opinię do wyspecjalizowanych stowarzyszeń.

4a. Marszałek województwa powołuje zespół oceniający obiekty hotelarskie w zakresie spełniania wymagań, o których mowa w art. 35 ust. 1. W skład zespołu powołuje się przedstawicieli marszałka województwa, ponadto mogą być powołane:

- 1) osoby posiadające kwalifikacje zawodowe i praktykę w świadczeniu usług hotelarskich lub turystycznych, wskazane przez jednostki samorządu gospodarczego i stowarzyszenia działające w zakresie turystyki i hotelarstwa;
- 2) osoby będące przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego.

4b. Członkom zespołów oceniających, o których mowa w ust. 4a pkt 1, przysługuje wynagrodzenie za przeprowadzenie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania go do odpowiedniego rodzaju i kategorii, a członkom zespołu wykonującym czynności poza miejscem zamieszkania – także zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach dotyczących należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

4c. Minister właściwy do spraw turystyki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków zespołów oceniających obiekty hotelarskie, o których mowa w ust. 4a pkt 1, oraz sposób i termin wypłaty tego wynagrodzenia, uwzględniając, że wynagrodzenie dla jednej osoby za ocenę jednego obiektu nie może być wyższe niż 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

5. Zadania określone w ust. 2 i 3 są zadaniami własnymi gminy.

Art. 39. 1. Przed rozpoczęciem świadczenia usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim, o którym mowa w art. 35 ust. 1, przedsiębiorca jest obowiązany uzyskać zaszeregowanie tego obiektu do odpowiedniego rodzaju i kategorii.

2. W razie rozpoczęcia świadczenia usług w obiekcie hotelarskim, który posiada zaszeregowanie, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca jest obowiązany wystąpić do właściwego marszałka województwa o potwierdzenie lub zmianę dotychczasowego zaszeregowania.

3. Przed rozpoczęciem świadczenia usług hotelarskich w obiekcie, o którym mowa w art. 35 ust. 2, przedsiębiorca lub rolnik zamierzający świadczyć usługi hotelarskie w gospodarstwie rolnym jest obowiązany zgłosić ten obiekt do ewidencji wymienionej w art. 38 ust. 3.

4. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie w obiektach, o których mowa w art. 35, mają obowiązek informowania właściwego organu o okolicznościach powodujących zmianę rodzaju lub kategorii obiektu hotelarskiego oraz o zakończeniu świadczenia usług hotelarskich.

5. Rolnicy świadczący usługi hotelarskie w gospodarstwie rolnym mają obowiązek informowania właściwego organu o zakończeniu świadczenia usług hotelarskich.

6. Minister właściwy do spraw turystyki określi wzór zgłoszenia, o którym mowa w ust. 3, oraz informacji, o której mowa w ust. 4 i 5, w formie dokumentów elektronicznych w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 39a. 1. Przedsiębiorca, który zamierza rozpocząć świadczenie usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim, może ubiegać się o przyznanie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii, zwane dalej „promesą”.

2. Promesę wydaje, na wniosek przedsiębiorcy, marszałek województwa właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego.

3. Promesa jest wydawana w formie decyzji administracyjnej na czas określony nie dłuższy niż dwa lata.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać w szczególności:

- 1) oznaczenie przedsiębiorcy wraz z podaniem jego siedziby i adresu, a w wypadku gdy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna – miejsca zamieszkania i adresu;
- 2) nazwę obiektu, jeżeli usługi będą świadczone z użyciem nazwy własnej obiektu;
- 3) określenie położenia obiektu, wraz z podaniem jego adresu;
- 4) wskazanie rodzaju obiektu hotelarskiego i kategorii, o które ubiega się przedsiębiorca.

5. Do wniosku dołącza się ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę lub zmianę sposobu użytkowania obiektu.

6. W okresie ważności promesy przedsiębiorca nie może świadczyć usług hotelarskich w obiekcie, z zastrzeżeniem ust. 7. Przedsiębiorca może używać nazwy rodzajowej i oznaczenia kategorii do celów informacyjnych i promocyjnych obiektu hotelarskiego.

7. Marszałek województwa może, w drodze postanowienia, zezwolić na rozpoczęcie świadczenia usług hotelarskich przez przedsiębiorcę, który otrzymał promesę, po złożeniu przez niego kompletnego wniosku o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii.

Art. 40. 1. (uchylony)

2. (uchylony)

3. Organy wymienione w art. 38 mają prawo kontrolować, w zakresie swojej właściwości miejscowej, przestrzeganie wymagań, określonych w art. 35, w stosunku do wszystkich obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Jeżeli obiekt, pozostający poza ewidencją organu dokonującego kontroli, nie spełnia wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany, lub minimalnych wymagań dla innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, organ kontrolujący zawiadamia organ prowadzący ewidencję obiektu.

4. Organy, o których mowa w art. 38, mogą wykonywać następujące czynności kontrolne:

- 1) dokonywać kontroli wszystkich pomieszczeń i urządzeń wchodzących w skład kontrolowanych obiektów;
- 2) żądać od kierownika obiektu oraz od wszystkich osób, które są w tym obiekcie zatrudnione, pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą;
- 3) żądać okazania dokumentów potwierdzających spełnienie przez obiekt wymagań, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2.

5. Minister właściwy do spraw turystyki może dokonywać kontroli w zakresie spełniania przez obiekt hotelarski wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany. Do kontroli wykonywanej przez ministra właściwego do spraw turystyki stosuje się odpowiednio ust. 3 i 4.

6. W razie stwierdzenia, że obiekt hotelarski nie spełnia wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany, minister właściwy do spraw turystyki występuje do właściwego organu o dokonanie zmiany rodzaju lub kategorii obiektu.

Art. 41. 1. Jeżeli obiekt hotelarski przestał spełniać wymagania określone dla rodzaju i kategorii, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, właściwy organ dokonuje z urzędu zmiany rodzaju lub kategorii obiektu bądź uchyla decyzję o zaszeregowaniu obiektu do określonego rodzaju.

2. Jeżeli obiekt, w którym są świadczone usługi hotelarskie, nie spełnia wymagań określonych w art. 35 ust. 1 pkt 2 lub w art. 35 ust. 2, organ prowadzący ewidencję obiektu może nakazać wstrzymanie świadczenia usług hotelarskich do czasu usunięcia stwierdzonych uchybień.

3. Przepis ust. 2 nie narusza uprawnień innych organów, wynikających z odrębnych przepisów.

Art. 42. 1. Zaszeregowanie, odmowa zaszeregowania, potwierdzenie zaszeregowania bądź zmiana zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju, nadanie, odmowa nadania lub zmiana kategorii, odmowa wpisu do ewidencji obiektów hotelarskich i wykreślenie z ewidencji obiektów hotelarskich, a także nakazanie wstrzymania świadczenia usług hotelarskich następuje w formie decyzji administracyjnej.

2. Podstawą odmowy wpisu do ewidencji obiektów hotelarskich jest decyzja o odmowie zaszeregowania lub o odmowie potwierdzenia zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i kategorii.

3. Na podstawie przekazywanych w formie elektronicznej przez marszałków województw danych dotyczących skategoryzowanych w województwie obiektów hotelarskich na stronie internetowej ministra właściwego do spraw turystyki zamieszcza się Centralny Wykaz Obiektów Hotelarskich. Wykaz ten jest jawny.

Art. 43. 1. Nazwy rodzajów i oznaczenia kategorii obiektów hotelarskich, o których mowa w art. 36 i art. 37, podlegają ochronie prawnej i mogą być stosowane wyłącznie w odniesieniu do obiektów hotelarskich w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy nazw rodzajów używanych w kontekście, z którego jednoznacznie wynika, że obiekty te nie są obiektami hotelarskimi w rozumieniu niniejszej ustawy.

3. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie mogą do oznaczenia obiektów hotelarskich, obok nazw rodzajów określonych w ustawie, stosować inne nazwy.

Art. 44. 1. W obiektach hotelarskich należy umieścić na widocznym miejscu:

- 1) nazwę oraz siedzibę lub imię i nazwisko, a także adres przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie w tym obiekcie;
- 2) tablicę określającą rodzaj i kategorię obiektu;
- 3) informację o zakresie świadczonych usług wraz z podstawowymi cenami;
- 4) informację o przystosowaniu obiektu do obsługi osób niepełnosprawnych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, należy umieścić również na zewnątrz obiektu hotelarskiego.

3. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie w obiektach hotelarskich mogą, w celu zapewnienia porządku oraz bezpieczeństwa klientów i ich mienia, wydawać regulaminy porządkowe wiążące wszystkie osoby przebywające na terenie obiektu.

4. Wykaz wymagań dla obiektów hotelarskich, odpowiadający rodzajowi i kategorii obiektu, a także pełny cennik usług powinny być udostępnione na żądanie klienta.

Art. 44a. 1. Za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii pobiera się opłaty.

2. Minister właściwy do spraw turystyki określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat związanych z dokonywaniem ocen określonych w ust. 1 oraz tryb pobierania tych opłat.

Art. 45. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych, oraz warunki dopuszczenia odstępstw od tych wymagań, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań w zakresie:
  - a) zewnętrznych elementów zagospodarowania i urządzenia,
  - b) instalacji i urządzeń technicznych,
  - c) podstawowych elementów dotyczących funkcji, programu obsługowego i użyteczności obiektu,
  - d) części mieszkalnej,
  - e) oferty usług podstawowych i uzupełniających;
- 2) szczegółowe zasady i tryb zaliczania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów i kategorii, z uwzględnieniem w szczególności sposobu oceny obiektu hotelarskiego;
- 3) sposób dokumentowania spełnienia wymagań, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2, z uwzględnieniem w szczególności rodzajów dokumentów, jakie powinny być dołączone do wniosku o zaszeregowanie;
- 4) minimalne wymagania co do wyposażenia obiektów świadczących usługi hotelarskie, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3;
- 5) tryb sprawowania kontroli nad przestrzeganiem w poszczególnych obiektach wymagań co do wyposażenia i świadczenia usług, odpowiadających rodzajowi i kategorii obiektu, o których mowa w art. 40, z uwzględnieniem w szczególności częstotliwości dokonywania kontroli i warunków kontroli;
- 6) sposób prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, ze szczególnym uwzględnieniem danych, jakie powinna zawierać karta ewidencyjna obiektów hotelarskich, a także innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Rozdział 5a

Kary pieniężne i przepis karny²⁵⁾

Art. 45a. 1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, który działa z naruszeniem obowiązków lub warunków określonych w art. 7, art. 8 ust. 2 i 5, art. 9 ust. 3 i 4 oraz art. 12 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1177/2010, podlega karze pieniężnej do 50 000 zł.

1a. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, który działa z naruszeniem obowiązków lub warunków określonych w art. 9, art. 10 ust. 2–5, art. 14 ust. 3 i 4 oraz art. 15 rozporządzenia nr 181/2011, podlega karze pieniężnej do 30 000 zł.

2. Wysokość kar pieniężnych, o których mowa w ust. 1 i 1a, określa marszałek województwa, z uwzględnieniem zakresu naruszenia, powtarzalności naruszeń lub korzyści finansowych uzyskanych z tytułu naruszenia.

3. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 1 i 1a, ustala marszałek województwa, w drodze decyzji administracyjnej.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 3, przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Art. 45b. 1. Kary ustalone na podstawie art. 45a, nieuiszczone w wyznaczonym terminie, podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa.

²⁵⁾ Tytuł rozdziału w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.

Art. 45c. 1. Nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.

2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

Art. 45d.²⁶⁾ Kto zaniża wysokość należnej składki w deklaracji, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5, składanej do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 46–48. (pominięte)

Art. 49. 1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) posiadały uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek krajowych, nadane im przez terenowe organy administracji rządowej,
- 2) zdały egzamin na przewodnika turystycznego w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym albo u innego organizatora szkolenia w zakresie obowiązującym w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym,
- 3) posiadały uprawnienia pilota wycieczek zagranicznych, nadane im przez centralny organ administracji rządowej do spraw turystyki lub przez instytucję uprawnioną przez ten organ

– stają się odpowiednio przewodnikami turystycznymi lub pilotami wycieczek w rozumieniu ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane, pod rygorem utraty dotychczasowych uprawnień, do wystąpienia, w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy, z wnioskiem o potwierdzenie posiadanych uprawnień oraz ich udokumentowanie.

3. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa sposób i tryb zaliczania uprawnień, o których mowa w ust. 1, do zakresu uprawnień przewodników turystycznych i pilotów wycieczek ustalonego ustawą.

4. W sprawach, o których mowa w ust. 2, wydaje się decyzję administracyjną.

Art. 50. 1. Zaszeregowanie obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów i kategorii na podstawie dotychczasowych przepisów zachowuje ważność, o ile rodzaj i kategoria obiektu odpowiada wymaganiom ustalonym w ustawie.

2. Jeżeli do dnia wejścia w życie ustawy obiekt hotelarski nie został zaszeregowany do określonego rodzaju i kategorii lub dotychczasowy rodzaj i kategoria obiektu nie odpowiada wymaganiom ustalonym w ustawie, przedsiębiorca świadczący usługi hotelarskie w tym obiekcie jest obowiązany wystąpić, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie aktów wykonawczych do ustawy, o których mowa w art. 45, do właściwego organu o zaszeregowanie obiektu według nowych przepisów.

Art. 51. (pominięty)

Art. 51a. (uchylony)

Art. 51b. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do wykonywania działalności gospodarczej, o której mowa w art. 4 ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.

---

²⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy, o której mowa w odnośniku 2.